

Ihe E Kwuru n'Akwụkwọ Ndị A Kpọrọ Aha n'Usoro Ihe Omume Ozi Anyị na Otú Anyị Si Ebi Ndụ

ỌKTOBA 5-11

**AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌPỤPỤ
31-32**

“Gbaaranụ Ikpere Arụsị Ọsọ”

w09 5/15 11 ¶11

**Jisienụ Ike Ruo Ntozu Okè n'Ihi na “Oké Ụbọ-
chị Jehova Dị Nso”**

¹¹ Ime ihe anyị na-amụta n'Akwụkwọ Nsọ ana-ghị adịcha mfe, karịchaa n'oge nsogbu. Dị ka ihe atụ, mgbe obere oge gafere mgbe Jehova kpọputara ụmụ Izrel n'aka ndị Ijịpt, bụ ndị ji ha mere ndị ohu, ha 'sesara Mozis okwu' wee “na-ele Jehova ule.” Gịnị mere ha ji sesa Mozis okwu? Ọ bụ n'ihị na ha enweghị mmiri ha ga-añụ. (Ọpụ. 17:1-4) Mgbe ha na Jehova gbachara ndụ, ha ekweta ime “ihe niile Jehova kwuru,” tupu ọnwà abụọ agafee, ha mebirị iwu Jehova wee kpeere arụsị. (Ọpụ. 24:3, 12-18; 32:1, 2, 7-9) À ga-asị na ihe mere ha ji mee nke a bụ na ụjọ bjara ha n'ihị na Mozis nọtere aka n'Ugwu Horeb mgbe ọ gara ịnata Iwu Iri ahụ? Ọ ga-abụ na ha chere na ndị Amalek ga-ebuso ha agha ọzọ, nakwa na ọ dighị onye ga-enyere ụmụ Izrel aka ebe ọ bụ na Mozis anọghị ya, bụ onye weliri aka elu, ha ewee merie ndị Amalek n'agha ha na ha lụrụ? (Ọpụ. 17:8-16) O nwere ike ịbụ n'ihị ihe ndị a, ma ihe ọ sọrọ ya bụrụ, ụmụ Izrel 'juru irube isi.' (Ọp. 7:39-41) Pọl gbara Ndị Kraịst ume ka ha “gbalịsie ike” ka ha ghara “idaba n'ụdị nnupụisi ahụ” ụmụ Izrel dabara mgbe ụjọ tūrụ ha ịbanye n'Ala Nkwa ahụ.—Hib. 4:3, 11.

w12 10/15 25 ¶12

Rubere Chineke Isi Ma Rite Uru Ná Nkwa Ya

¹² Ozugbo ahụ, Jehova malitere imezu ihe o kwe-re ná nkwa n'ogbụgba ndụ Iwu ahụ. Otú o si mee ya bụ ime ka e nwee ụlọikwu a ga-anọ na-eфе ya, nweekwa ndị nchụàà ga na-enyere ụmụ mmadụ na-ezughị okè aka ka ha na ya dị ná

mma. Ma, ndị Izrel chefuru ozugbo na ha raara onwe ha nye Chineke. “Ha mekwara ihe wutere Onye Nsọ Izrel.” (Ọma 78:41) Dị ka ihe atụ, ka Mozis nọ na-anata iwu Chineke na-enye ya n'Ugwu Sainaj, ike gwurụ ndị Izrel iche Mozis, ha enweghizi okwukwe na Chineke. Ha chere na Mozis ahapụla ha. N'ihị ya, ha kpurụ nwa ehi ọlaedo ma gwa ndị Izrel ibe ha, si: “Izrel, ihe a bụ Chi gị, nke dupụtara gị n'ala Ijịpt.” (Ọp. 32: 1, 4) Ha malitere ime ihe ha kpọrọ ‘ememme a na-emere Jehova.’ Ha kpọkwaara ihe ahụ ha kpurụ isiala, chụọkwara ya àjà. Mgbe Jehova hụrụ ihe ha mere, ọ gwara Mozis, si: “Ha eme-wo ngwa ngwa hapụ ụzọ m nyere ha n'iwu ka ha na-agbaso.” (Ọp. 32:5, 6, 8) Ọ dị mwute na malite mgbe ahụ, ndị Izrel nùrụ Chineke iyi ugboro ugboro, ma ha emezughị nke ọ bụla. —Ọnụ Ọgụ. 30:2.

w18.07 20 ¶14

“Ònye Dinyeere Jehova?”

¹⁴ Ndị Izrel ma na ikpere arụsị bụ ihe ọjọọ n'anya Jehova. (Ọp. 20:3-5) Ma obere oge, ha malitere ife nwa ehi ọlaedo ahụ ha kpurụ. N'agbanyeghị na ha dara iwu Jehova, ha na-eche na ha ka na-eфе ya, ma si otú ahụ ghọọ onwe ha aghughọ. Erọn kpodiri nwa ehi ahụ ha na-eфе, “ememme a ga-emere Jehova.” Olee ihe Jehova mere? O weere ya na ha gbara ya mgba okpuru. Ọ gwara Mozis na ndị Izrel “emewo omume na-eweta mbibi,” nakwa na ha ‘ahapụla ụzọ o nyere ha n'iwu ka ha na-agbaso.’ O wesoro ha “iwe dị ọkụ,” ma chewe echiche ibibi mba Izrel.—Ọp. 32:5-10.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w19.12 3 ¶4

“E Nwere Oge A Kara Aka Maka” Iru Ọrụ na Izu Ike

⁴ Otú Jehova na Jizọs si arụsi ọrụ ike ọ na-ego-si na anyị ekwesighị ịna-ezu ike? Mbanụ. Ike

anaghị agwụ Jehova. N'ihì ya, ọ dighị mkpa ka o zuwe ike. Ma Baibul kwuru na mgbe Jehova kechara eluigwe na ụwa, “o zuru ike wee nweta ume.” (Ọpụ. 31:17) Ma, o doro anya na ọ pụtara na Jehova kwusiri ike ihe, lee ihe ndị o kere anya ma nwee obi ụtọ. Ọ bụ eziokwu na Jizos rusiri ọrụ ike mgbe o bi n'ụwa, o weputara oge zuo ike, ya na ndị enyi ya erikọkwa nri.—Mat. 14:13; Luk 7:34.

w87 9/1 29

Ajụjụ Ndị Na-agụ Akwụkwọ Anyị Na-ajụ

[Mmadụ] (ịbụ onye e dere aha ya “n'akwụkwọ nke ndụ”) apụtaghị na o jidewo n'aka na ọ ga-enwe ndụ ebighị ebi dị ka à ga-asị na nke a bụ ihe a na-apughị ịgbanwe agbanwe ma ọ bụ na e buworị ụzọ kpebie na ọ ga-adị otú ahụ. Banyere ndị Israel, Moses juru Jehova, si: “Ma ugbo a, ọ buru na i ga-agbaghara mmehie ha; —ọ buru na i meghe ya, biko, hichapụ m n'akwụkwọ gị nke i deworo.” Chineke zaghachiri ya, si: “Onye ọ bụla nke mehiere megide m, ya ka m ga-ehichapụ n'akwụkwọ m.” (Ọpupụ 32: 32, 33) Ee, ọbuna mgbe Chineke denyesiworo mmadụ dị ka onye kwesiri inọ “n'akwụkwọ” ya, onye ahụ puru ighọ onye nnupuisi ma ọ bụ onye na-anogideghị n'okwukwe ya. Ọ buru na nke ahụ mee, Chineke ‘ga-ehichapụ onye ahụ n'akwụkwọ nke ndụ.’—Mkpughe 3:5.

OKTOBA 12-18

AKÙ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌPUPỤ 33-34

“Àgwà Jehova Ndị Magburu Onwe Ha”

it-2 466-467

Aha

Ihe ndị a na-ahụ anya Chineke kere na-egosi na Chineke dị adi. Ma, ha anaghị eme ka a mata aha ya. (Ọma 19:1; Rom 1:20) Mmadụ ima aha Chineke apụtaghị naanị onye ahụ ima otú e si akpọ ya. (2 Ihe 6:33) Ọ pụtara ima onye nwe aha ahụ nke ọma, ya bụ, imata ihe Okwu ya

kwuru bụ nzube ya, ọrụ ya, na àgwà ya. (Tụlee 1 Eze 8:41-43; 9:3, 7; Nehe. 9:10.) Ihe mere ná ndụ Mozis gosiri na nke a bụ eziokwu. Ọ bụ nwoke Jehova ma “n'aha.” Ihe ọ pụtara bụ na Jehova ma ya nke ọma. (Ọpụ. 33:12) Mozis huru ebube Jehova, nukwa ka Jehova ‘kpọsara aha ya.’ (Ọpụ. 34:5) Ihe Jehova mere abughị naanị ikpọ aha ya. Kama, o mere ka Mozis mata àgwà ndị o nwere na ọrụ ya dị iche iche. Ọ sirị: “Jehova, Jehova, Chineke nke na-eme ebere, na-emekwa amara, onye na-adighị ewe iwe ọsọ ọsọ, onye obioma ya na eziokwu ya dị ukwu, onye na-eme ka obioma ya ruoro otutu puku ọgbọ, na-agbaghara njehie na mmebi iwu na mmehie, ma ọ gaghi anwa anwa hapu inye nta-ramahuhu, ọ na-enye ndị bụ umu ntaramahuhu maka njehie nna ha, na-enyekwa umu umu ha, na-enyekwa ọgbọ nke atọ na ọgbọ nke anọ.” (Ọpụ. 34:6, 7) Otú ahukwa ka ọ dị n'abụ Mozis dere na ya “ga-akpọsara aha Jehova.” O kwuru otú Chineke si meso ndị Izrel ihe nakwa ụdị onye Jehova bụ.—Diut. 32:3-44.

w09 5/1 18 ¶3-5

Mgbe Jehova Kọwara Onwe Ya

Ihe mbụ Jehova kwuru banyere onwe ya bụ na ya bụ “Chineke nke na-eme ebere, na-emekwa amara.” (Amaokwu nke 6) Otu okà mmụta Baibul kwuru na okwu Hibru a sughariri “na-eme ebere” na-egosi na Chineke “nwere omiiko, di nno ka nna na-enwe n'ebe umu ya nọ.” Okwu a sughariri ‘onye na-eme amara’ yiri okwu “e ji akọwa onye obi ya kpaliri inyere onye nọ ná mkpa aka.” O doro anya na Jehova choro ka anyị mara na ya na-eji ihunanya si ya n'ala ala obi elekota ndị na-eke ya ofufe otú ahụ ndị muru umu si elekota umu ha, ihe ndị na-akpa ha na-emetukwa ya n'obi.—Abụ Ọma 103:8, 13.

Ihe ọzọ Jehova kwuru bụ na ya bụ “onye na-adighị ewe iwe ọsọ ọsọ.” (Amaokwu nke 6) Ọ naghi eweso ndị ohu ya nọ n'ụwa iwe ọsọ ọsọ. Kama nke ahụ, ọ na-enwere ha ndidi, na-edi ezughi okè ha ma na-enye ha ohere ka ha gbanwee omume ojọ ha.—2 Pita 3:9.

Chineke kwukwara na “obioma ya na eziokwu ya di ukwu.” (Amaokwu nke 6) Obioma, ma o bu ihunanya na-adigide adigide, bu agwa di oké mkpa nke na-eme ka Jehova na ndi ya nọgide na-adi n’ezigbo mma. (Diuteronomi 7:9) O bukwara n’ebe Jehova nọ ka eziokwu si malite. O nweghi ike iduhie onye o bu, o nweghikwa onye nwere ike iduhie ya. Ebe o bu “Chineke nke eziokwu,” anyi nwere ike inwe nnoo okwukwe n’ihe niile o kwuru, ma ihe ndi o kwere nkwa na ha ga-eme n’odinihu.—Abu Oma 31:5.

w09 5/1 18 ¶6

Mgbe Jehova Kwara Onwe Ya

Eziokwu ozo di mkpa Jehova choro ka anyi mara banyere onwe ya bu na o “na-agbaghara njehie na mmebi iwu na mmehie.” (Amaokwu nke 7) O ‘di njikere igbaghara mmehie’ nke ndi mmehie chegharij echegharj. (Abu Oma 86:5) Ma, Jehova anaghj anabatatu ihe ozo. O kwuru na “o gaghi anwa anwa hapu inye ntaramahupu.” (Amaokwu nke 7) Chineke anyi di nsọ bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi agaghj ahapu inye ndi ma uma na-eme mmehie ntaramahupu. Mee elu mee ala, ha ga-eji isi ha buru ihe ha metara.

Ihe Anyi Mutara n’Okwu Chineke

w04 3/15 27 ¶5

Isi Ihe Ndi Site n’Akwukwo Opu

33:11, 20—Olee otu Chineke si gwa Mozis okwu “ihu na ihu”? Okwu a na-egosi mkparita uka chiri anya nke di n’etiti mmadu abuo. Mozis soro onye nnochiteanya Chineke kwurita okwu ma site n’onu ya nata ntuziaka Jehova. Ma Mozis ahughi Jehova anya, ebe o bu na ‘mma-du agaghj ahụ Chineke anya, dikwa ndu.’ N’ezie, Jehova agwaghj Mozis okwu n’onwe ya. ‘E site-re n’aka ndi mmuo ozi nye iwu ahụ site n’aka onye ogbugbo,’ ka Ndi Galeshia 3:19 na-ekwu.

w98 9/1 20 ¶5

Jide n’Aka na I Butere Ihe Ndi Mbụ Uzo!

E nyere nwoke o bu bu onye Israel na onye o bu na-eso uzo ndi Juu n’ala ahụ iwu ibia

n’ihu Jehova ugboro ato n’afọ. N’ighota na ezinulo nile ga-erite uru n’uzo ime mmuo site n’ihe omume ndi di otu ahụ, otutu ndi isi ezinulo mere ndokwa ka nwunye ha na umu ha sonyere ha. Ma onye ga-echebe ebe obibi ha na ubi ha puo na mwakpo ndi iro mgbe ezinulo ahụ na-anoghi ya? Jehova kwere nkwa, si: “O dighi-kwa onye o bu ga-enwe anyaukwu n’ebe ala gi di, mgbe i na-arigo ka e wee hu gi n’ihu Jehova, bu Chineke gi, ugbo ato n’afọ.” (Opu 34:24) O choro okwukwe ka umu Israel wee kwere na o buru na ha ebute odimma ime mmuo uzo, ha agaghj ada ogbenye. Jehova o mere ihe o kwuru? N’ezie o mere!

OKTOBA 19-25

AKU NDI SI N’OKWU CHINEKE | OPU 35-36

“E Mere Ka Ha Nwee Ike Iru Oru Jehova”

w14 12/15 4 ¶4

Jehova Na-agosi Ndi Ji Obi Ha Niile Na-ejere Ya Ozi

Ihe kacha toọ Jehova utọ abughi ihe ndi Izrel nyere ya, kama o bu otu ha si jiri obi ha niile nye ya ihe ndi ahụ, si otu ahụ gosi na ha na-akwado ezi ofufe. Ha jikwa oge ha na ike ha ruo oru Chineke. Baijul kwuru, si: “Ndi inyam niile ndi maara ihe ji aka ha kpaa ihe.” N’ezio kwu, “ndi inyam niile nwere nka bu ndi obi ha kpali ji aji ewu kpaa ihe okpukpa.” Jehova nyekwara Bezalel “amamihe na nghota na ihe omuma na nka ru udi oru o bu.” Chineke mere ka Bezalel na Oholiab nwee nka ha ga-eji ruo oru niile o kwuru ka a ruo.—Opu. 35:25, 26, 30-35.

w11 12/15 19 ¶6

Ndi Kwesiri Ntukwasị Obi N’oge Ochie, Bu Ndi Mmuo Nso Duru

⁶ Akuko banyere Bezalel, bu onye diri ndu n’oge Mozis, gosiri nnoo otu mmuo nsọ si aru oru. (**Guo Opu 35:30-35.**) A hoputara Bezalel ka o buru onye ndu nke ndi na-emeputa ihe ufodu

ga-adi n'ụlọikwuu ahụ. Ọ ma arụrụ ihe ndị a tupu e nye ya nnukwu ọrụ a? Eleghị anya ọ ma. Ma, o yikarịrị ka ọrụ ikpeazụ ọ rụrụ bụ ikpuru ndị Ijpt brik. (Ọp. 1:13, 14) Oleezi otú Bezalel ga-esi arụ ọrụ a tara akpụ? Baibụl sịrị: “[Jehova] wee mee ka mmụọ Chineke juputa n'ime ya ka o wee nwee amamihe na nghọta na ihe omuma na nkà iru ụdị ọrụ ọ bụla na itụ ụkpuru ọrụ . . . nakwa n'ọrụ iji osisi arụputa ụdị ihe ọ bụla choro nkà.” O doro anya na n'agbanyeghi na o nwere ike ibụ na Bezalel matụ otú e si arụ ọrụ e nyere ya, mmụọ nsọ nyeere aka iru ya nke oma. Otú ahụ ka ọ dịkwa Oholiab. Ọ ga-aburịrị na Bezalel na Oholiab mụtara ihe a kuziri ha nke oma. Ihe gosiri na nke a bụ eziokwu bụ na ha ruru ọrụ e nyere ha, kuziekwara ya ndị ọzọ. N'ezikwu, ọ bụ Chineke mere ka ha kuziere ndị ọzọ ọrụ ahụ.

w11 12/15 18 ¶17

Ndị Kwesiri Ntụkwasi Obi N'oge Ochie, Bụ Ndị Mmụọ Nsọ Duru

⁷ Ihe ọzọ gosiri na mmụọ Chineke duru Bezalel na Oholiab bụ na ihe ha ruru notere ezigbo aka. A ka ji ihe ndị ha rụputara na-eme ihe mgbe ihe dị ka narị afọ ise gachara. (2 Ihe 1:2-6) Bezalel na Oholiab adighi ka ndị na-emeputa ihe n'oge a, bụ ndị na-edede aha n'ime ha meputara ka a mara na ọ bụ ha mere ha. Ha kwere ka otuto niile gaara Jehova maka ihe ha meputara. —Ọp. 36:1, 2.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w05 5/15 23 ¶14

Imata Ụzọ Jehova

¹⁴ Na-ebute ihe ime mmụọ ụzọ. Mba Izrel ekwesighi ikwe ka igbo mkpa anyị ahụ ha mee ka ha leghara ihe ime mmụọ anyị. Ụmụ Izrel ekwesighi iji ndụ ha chusoo nanị ihe anyị ahụ. Jehova weputara oge ụfọdụ kwa izu bụ ndị o doro nsọ, bụ oge ndị e ji mee nanị ihe ndị metutara ofufe nke ezi Chineke ahụ. (Ọp. 35:1-3; Ọn. Ọgụgụ 15:32-36) Kwa afọ, e weputakwara oge ndị ọzọ maka mkpokota nsọ ndị a haziiri ha. (Levitikos

23:4-44) Oge ndị a ga-enye ha ohere iko akuko oké ọrụ ndị Jehova ruru, ibụ ndị e chetaara ụzọ ya, na ikele ya maka idịmma ya. Ka ndị ahụ na-ekwuputa nrara ha raara onwe ha nye Jehova, ha ga-enwekwu egwu Chineke na ihunanya, a ga-enyekwara ha aka ije ije n'uzọ ya. (Deuteronomi 10:12, 13) Ụkpuru ndị bara uru dī nā ntuziaka ndị ahụ na-abara ndị ohu Jehova uru taa.—Ndị Hibru 10:24, 25.

w00 11/1 29 ¶1

Imesapụ Aka n'Ụba Na-eweta Ọnụ

Mgbe ahụ, cheedị banyere mmetuta ụmụ Israel nwere. Ọtụtụ ogbo enwewo ahụmahụ dī ilu nke ibụ ohu na nke ibụ ndị a napuru ihe. Ugbo a, ha enwerewo onwe ha ma buru ndi nwere ihe onwunwe n'uba. Olee otu ọ ga-adi ha inyepu ụfodu n'ime ihe onwunwe ndi ahụ? Ha puru ichewo na ha bu ihe ha rutara n'oru ma buru ihe ruuru ha idebe ha. Otú ọ dī, mgbe a kporo ha inye onyinye ego iji kwado ofufe dī ocha, ha mere otu ahụ—ọ bughikwa n'uzo enwechaghī ochichō ma ọ bụ n'uzo aka ntagide! Ha echefughī na ọ bụ Jehova mere ka o kwe ha omume inweta ihe onwunwe ndi ahụ. N'hi ya, ha nyere oiaocha na oiaedo na anyi ulo ha n'uba. “Obi [ha] nwere afọ ofufo.” ‘Obi ha kwaliri ha.’ ‘Mmụọ ha mere ka ha nwee afọ ofufo.’ N'ezie, ọ bụ “onyinye afọ ofufo nye Jehova.”—Ọp. 25:1-9; 35:4-9, 20-29; 36:3-7.

OKTOBA 26–NOVEMBA 1

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌPỤPỤ 37-38

“Ebe Ichụàjà Ndị Dị n'Ụlọikwuu na Ọrụ Ha n'Ofufe Jehova”

it-1 82 ¶3

Ebe Ichụàjà

Ebe ichụàjà nke ihe nsure oku ahụ na-esi isi uto. E jikwa osisi akeshia ruo ebe ichụàjà nke ihe nsure oku na-esi isi uto (a na-akpokwa ya “ebe ichụàjà ahụ e ji oiaedo ruo.” [Ọp. 39:38])

E ji ọlaedo machie elu ya na akụkụ ya, jirikwa ya kpọọ ihe ichọ mma gburugburu ọnụ ya. Ebe ichụàjà ahụ nwere akụkụ anọ hà nhata nke dị inch iri na asaa na ọkara, dirikwa ihe dị ka ama-ukwụ atọ n'ịdị elu. O nwekwara “mpi” anọ si n'akụkụ elu ya anọ pụta. E ji ọlaedo kpọọ ihe abụọ yiri mgbaaka a ga-eji na-ejide okporo osisi akeshia ndị a ga-eji na-ebu ya, jirikwa ọlaedo machie okporo osisi ndị ahụ. A kpunyere ihe abụọ yiri mgbaaka n'okpuru ihe ahụ a kpurụ n'ọnụ ya chere ibe ha ihu n'ebe nchụàjà ahụ. (Ọpụ. 30:1-5; 37:25-28) A na-esure ihe nsure ọkụ na-esi isi uto pụrụ iche n'elu ebe ichụàjà ahụ ugboro abụọ n'ubochi, ututu na mgbede. (Ọpụ. 30:7-9, 34-38) E nwere amaokwu Baiḅul kwuru banyere ihe igụ ọkụ e ji esure ihe nsure ọkụ na-esi isi uto. Ọ ga-abukwa na e ji ya suree ihe nsure ọkụ na-esi isi uto n'elu ebe ichụàjà. (Lev. 16:12, 13; Hib. 9:4; Mkpu. 8:5; tūlee 2 Ihe 26:16, 19.) E debere ebe ichụàjà ahụ a na-esure ihe nsure ọkụ na-esi isi uto n'ụlọikwuu ahụ n'ihu ákwà ngebichi nke dị n'ebe Kasị Nsọ nke mere e ji ekwu na ọ dị “n'ihu igbe ihe àmà ahụ.” —Ọpụ. 30:1, 6; 40:5, 26, 27.

it-1 1195

Ihe Nsure Ọkụ ahụ Na-esi Isi Uto

E ji ihe ndị dị oké ọnụ ahia ụmụ Izrel nyere n'onyinye mee ihe nsure ọkụ ahụ na-esi isi uto nke dị nsọ Jehova gwara ha suree n'ụlọikwuu di n'ozara. (Ọpụ. 25:1, 2, 6; 35:4, 5, 8, 27-29) Mgbe Jehova na-agwa Mozis otú ha ga-esi mee ya, ọ sirị ya: “Were ihe dị iche iche na-esi isi uto: mmanụ stakti na ọñka na-esi isi uto na galbanom na-esi isi uto na frankinsens a na-agwaghị agwa. Ọtụtù ha niile ga-aha nhata. ! ga-eji ha mee ihe nsure ọkụ, ihe na-esi isi uto, di ka nke onye na-eme mmanụ otite mere, bú nke e tinyere nnu, nke a na-agwaghị ihe ọzọ, nke bú ihe di nsọ. ! ga-asụ ụfọdụ n'ime ya nke oma ka ọ di ka ntụ, i ga-edebekwa ụfọdụ n'ime ya n'ihu Ihe Àmà ahụ nke di n'ụlọikwuu nzute, bú ebe m ga-aputa n'ihu gi. Ọ ga-abụ ihe kasị nsọ nye unu.” Jehova gwaziri ha ihe ga-eme ka ha mara otú

ihe nsure ọkụ ahụ na-esi isi uto diruru ná nsọ. Ọ sirị ha: “Onye ọ bụla mere nke ọ bụla di ka ya iji n'uru isi ya, a ga-ebipụ ya n'etiti ndi ya.” —Ọpụ. 30:34-38; 37:29.

it-1 82 ¶1

Ebe Ichụàjà

Ebe Ichụàjà Ndị Dị n'Ụlọikwuu. Mgbe a na-arụ ụlọikwuu ahụ, Jehova gwara ha ka ha ranye ebe ichụàjà abụọ na ya. E ji osisi akeshia rụọ ebe ichụàjà nke àjà nsure ọkụ (nke a na-akpokwa “ebe ichụàjà e ji ọla kopa rụọ” [Ọpụ. 39:39]). A rurụ ya ka ọ di ka igbe osisi nwere oghere, nke ọ ga-abụ na o nweghi ihe e ji kpuchie ya, ma n'elu ma n'ala. O nwere akụkụ anọ hà nhata nke di ihe di ka amaḅkwụ asaa na ọkara, dikwa ihe di ka amaḅkwụ anọ na ọkara n'ịdị elu. O nwekwara “mpi” ndi si n'akụkụ elu ya anọ pụta. E ji ọla kopa machie ya. E jikwa ọla kopa kpaa ihe a ga-etinye n'ime ebe ichụàjà ahụ, “n'okpuru ọnụ ya, n'ebe etiti ya.” E tinyere ihe anọ yiri mgbaaka na nsọtụ anọ ya, n'akụkụ ihe ahụ e ji ọla kopa kpaa. Ihe anọ ndi ahụ yiri mgbaaka dikwa ka ndi nke ahụ a na-etinye osisi abụọ ahụ e ji ọla kopa machie, bú nke e ji ebu ebe ichụàjà ahụ. Ọ ga-abụ na e nwere oghere e tinyere n'akụkụ abụọ nke ebe ichụàjà ahụ nke na-eme ka e nwee ike itinye ihe a kpara akpa di mbadamba n'ime oghere ahụ, ihe ahụ yiri mgbaaka na-aputakwa n'akụkụ abụọ ahụ. Ndị ọkà mmụta na-ekwu ihe di iche iche banyere ihe a. Ọtụtù n'ime ha kwetara na ọ ga-aburijiri na a ranyere ihe yiri mgbaaka asatọ na ya, a ranyere anọ n'ihe ahụ a kpara akpa di mbadamba, ranye anọ ná mputa ebe ichụàjà ahụ. E ji ọla kopa rụọ arịa niile nke ebe ichụàjà ahụ, ite na shovel e ji ekpo ntụ na ọkwá ebe ọbara anumanụ ga na-agbanye, ndudụ e ji aguputa anụ, na ihe igụ ọkụ.—Ọpụ. 27:1-8; 38:1-7, 30; Ọnụ Ọgụ. 4:14.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-1 36

Akeshia

Ngalaba osisi akeshia na-agbasa agbasa,

na-enwekwa ọtụtụ ogwu dị ogologo. Ngalaba otu osisi akeshịa na-agakarị tughia na ngalaba osisi akeshịa ndị ọzọ dị ya nso ma ghọzie nnu-kwu ọhia. Ọ bụ ihe a mere na e kwuwe gbasara osisi akeshịa na Baibul, a na-akpokarị ya *shit-tim'* nke putara ihe karịrị otu osisi akeshịa. Osisi akeshịa nwere ike itoru ihe dị ka amaụkwụ iri abụọ na isii n'ogologo. Ma, ọ na-adikarị ka ọhia. Akwụkwọ ya na-adị nro, dika aji aji. Ifuru ya na-acha odo odo, na-esikwa isi oma. Mkpurụ ya na-arọ arọ. Osisi ya na-akwọ mụrụmụrụ, na-anyị arụ, ahụhụ anaghikwa atuli ya. Azụ osisi ahụ na-eji oji, sie ike, ọ naghikwa akwọ mụrụmụrụ. Ọ bụ ihe ndị a na otú osisi akeshịa a si ju ebe niile n'ozara mere ka ọ buru ya ka mma iji ruo ụlọ-ikwu ahụ na ihe ndị dị n'ime ya. Ọ bụ ya ka e ji ruo igbe ogbugba ndu ahụ (Ọpụ. 25:10; 37:1), jirikwa ya ruo tebul e ji edowe achicha a na-eche n'ihu Chineke (Ọpụ. 25:23; 37:10), ebe ichuàjà dị iche iche (Ọpụ. 27:1; 37:25; 38:1), okporo osisi e ji ebu ha (Ọpụ. 25:13, 28; 27:6; 30:5; 37:4, 15, 28; 38:6), ogidi maka ákwà ngebichi ahụ (Ọpụ. 26:32, 37; 36:36), jirikwa ya ruo awara osisi (Ọpụ. 26:15; 36:20), na osisi ntuhie (Ọpụ. 26:26; 36:31).

w15 4/1 15 ¶4

Ị Maara?

Enyo ndị e nwere n'oge ochie adichaghị ka enyo ndị e nwere taa. Ihe a na-ejikarị arụ enyo ndị nke oge ochie bụ ọla nchara. Ma, a na-ejikwa ọlaọcha, ọlaedo, ọla kọpa, ma ọ bụ ọlaọcha na ọlaedo a gwakọtara ọnu arụ ụfọdụ. A na-etekwa ọla ndị ahụ ihe ndị ga-eme ka ha na-egbuke egbuke. Ebe mbụ e kwutere okwu enyo na Baibul bụ mgbe a na-ekwu gbasara ụlọ nsọ mbụ ụmụ Izrel ruru maka ife Chineke. Ụmụ nwaanyị ji enyo ha nye onyinye ka e jiri ruo efere ọla kọpa na ihe ndokwasị ya. (Ọpupu 38:8) Ọ ga-abu na a gbazere enyo ndị ahụ, jirizie ha kpọọ efere ahụ na ihe ndokwasị ya.

